Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16.11.2016, sp. zn. 8 Tdo 1292/2016, ECLI:CZ:NS:2016:8.TDO.1292.2016.1

Číslo: 42/2017

Právní věta: Výše úroku z prodlení byla do 31. 12. 2013 stanovena podle § 517 odst. 2 obč. zák. (zákona č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů) nařízením vlády č. 142/1994 Sb., které bylo postupně novelizováno nařízeními vlády č. 163/2005 Sb., č. 33/2010 Sb. a č. 180/2013 Sb. Pro výši úroku z prodlení je rozhodující to znění nařízení vlády, které bylo účinné v době, kdy nastalo prodlení dlužníka. S účinností od 1. 7. 2010 podle § 1 citovaného nařízení vlády výše úroku z prodlení odpovídala ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro poslední den kalendářního pololetí, které předcházelo kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o sedm procentních bodů (ve znění nařízení vlády č. 33/2010 Sb.), resp. zvýšené o osm procentních bodů (ve znění nařízení vlády č. 180/2013 Sb.). Z přechodných ustanovení nařízení vlády č. 33/2010 Sb. (čl. II) a č. 180/2013 Sb. (čl. II odst. 1) vyplývá, že výše úroku z prodlení zůstala po celou dobu prodlení neměnná, a to bez ohledu na případnou následnou změnu repo sazby. Totéž obdobně platí pro výši úroku z prodlení podle § 1970 o. z. (zákona č. 89/2012 Sb., ve znění zákona č. 460/2016 Sb.), řídí-li se tato výše nařízením vlády č. 351/2013 Sb.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 16.11.2016

Spisová značka: 8 Tdo 1292/2016

Číslo rozhodnutí: 42

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Adhezní řízení, Úroky z prodlení

Předpisy: § 228 odst. 1 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud rozhodl o dovolání podaném nejvyšším státním zástupcem v neprospěch obviněné Mgr. V. P. proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 18. 5. 2016, sp. zn. 55 To 50/2016, za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. tak, že podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ve výroku o úrocích z prodlení a o odkázání poškozené se zbytkem nároku na náhradu škody řízení ve věcech občanskoprávních. Současně zrušil všechna další rozhodnutí na zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265m odst. 1 tr. ř. v rozsahu zrušení sám znovu rozhodl. Dovolání obviněné odmítl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 6. 1. 2016, sp. zn. 5 T 32/2015, byla obviněná V. P. uznána vinnou zločinem zpronevěry podle § 206 odst. 1, odst. 4 písm. b), d) tr. zákoníku a odsouzena podle § 206 odst. 4 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání tří roků, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1, § 84 a § 85 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří let a šesti měsíců za současného vyslovení dohledu nad obviněnou. Podle § 85 odst. 2 tr zákoníku byla obviněné uložena povinnost, aby ve zkušební lhůtě podmíněného odsouzení podle svých sil uhradila škodu, kterou trestným činem způsobila. Dále bylo rozhodnuto o náhradě škody tak, že obviněné byla podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložena povinnost zaplatit poškozené Ing. L. K. částku 1 193 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % ročně, a to:

z částky 50 000 Kč od 1. 1. 2011 do 4. 7. 2011, z částky 50 000 Kč od 26. 2. 2011 do 4. 7. 2011, z částky 50 000 Kč od 26. 2. 2011 do 12. 8. 2011, z částky 50 000 Kč od 10. 3. 2011 do 12. 8. 2011, z částky 30 000 Kč od 10. 3. 2011 do 29. 8. 2011, z částky 20 000 Kč od 10. 3. 2011 do 17. 10. 2011, z částky 100 000 Kč od 26. 3. 2011 do 17. 10. 2011, z částky 100 000 Kč od 5. 5. 2011 do 17. 10. 2011, z částky 80 000 Kč od 5. 5. 2011 do 17. 10. 2011, z částky 20 000 Kč od 5. 5. 2011 do 30. 11. 2011, z částky 80 000 Kč od 19. 5. 2011 do 30. 11. 2011, z částky 20 000 Kč od 19. 5. 2011 do zaplacení, z částky 100 000 Kč od 24. 5. 2011 do zaplacení, z částky 100 000 Kč od 27. 5. 2011 do zaplacení, z částky 100 000 Kč od 7. 6. 2011 do zaplacení, z částky 100 000 Kč od 11. 6. 2011 do zaplacení, z částky 100 000 Kč od 23. 6. 2011 do zaplacení, z částky 100 000 Kč od 1. 7. 2011 do zaplacení, z částky 104 000 Kč od 20. 7. 2011 do zaplacení, z částky 96 000 Kč od 20. 7. 2011 do zaplacení, z částky 203 000 Kč od 9. 8. 2011 do zaplacení, a dále s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % ročně z částky 70 000 Kč od 25. 1. 2011 do zaplacení.

2. Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozsudkem ze dne 18. 5. 2016, sp. zn. 55 To 50/2016, z podnětu odvolání podaného obviněnou zrušil podle § 258 odst. 1 písm. b), c), f) tr. ř. rozsudek soudu prvního stupně v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 tr. ř. obviněnou uznal vinnou zločinem zpronevěry podle § 206 odst. 1, odst. 4 písm. b), d) tr. zákoníku. Skutek nově vymezil tak, že poté, co jako advokátka zapsaná v seznamu České advokátní komory převzala na základě plné moci ze dne 9. 9. 2010 právní zastoupení poškozené Ing. L. K., bytem Š., M. H., k vymáhání pohledávky od dlužníka poškozené obchodní společnosti G. – výživa, a. s., se sídlem G., K. (dále „společnost G.“), byla takto mimo jiné oprávněna přijímat plnění od jmenovaného dlužníka v období od 30. 12. 2010 do 5. 8. 2011 na základě své výzvy učiněné k uhrazení předmětné pohledávky na svůj podnikatelský účet vedený u UniCredit Bank, a. s., zaslané celkem v osmnácti splátkách a připsaných na tento účet v době od 31. 12. 2010 do 8. 8. 2011 v celkové částce 1 753 000 Kč náležející poškozené, a dále dne 25. 1. 2011 si nechala na svůj účet vedený u Československé obchodní banky, a. s., zaslat od poškozené částku ve výši 70 000 Kč, která jí byla připsána na tento účet dne 26. 1. 2011, určenou na úhradu soudního poplatku ve věci vymáhání dluhu po společnosti G., vedené u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 20 C 1/2011, který však byl rozhodnutím soudu ze dne 13. 4. 2011, jí oznámeným následující den, prominut, o čemž poškozenou ani jí zmocněného zetě Mgr. M. K. řádně neinformovala, tyto finanční prostředky na různých místech, a to i v O., postupně svévolně vybrala z obou účtů, avšak s výjimkou tří vkladů v hotovosti na účet příbuzného poškozené Mgr. M. K. vložených dne 4. 7. 2011 ve výši 100 000 Kč, dne 12. 8. 2011 ve výši 100 000 Kč a dne 29. 8. 2011 ve výši 30 000 Kč, vybrané finanční prostředky náležející poškozené této nepředala ani nevyúčtovala, ale ponechala si je pro svou potřebu, čímž způsobila poškozené Ing. L. K. škodu 1 593 000 Kč, následně na základě opakovaných urgencí poškozené prostřednictvím svých rodičů uhradila ve dnech 17. 10. 2011 a 30. 11. 2011 celkem částku 400 000 Kč, přičemž zbývající celkovou dlužnou částku finančních prostředků 1 193 000 Kč do současné doby poškozené nepředala ani nevyúčtovala, a jednala tak v rozporu s ustanovením § 16 odst. 1, 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon č. 85/1996 Sb.“), podle kterého je advokát

povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny a dále při výkonu advokacie jednat čestně a svědomitě, využívat důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci uplatnit v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládá za prospěšné.

3. Za tento zločin obviněnou odsoudil podle § 206 odst. 4 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání tří roků, jehož výkon podle § 81 odst. 1, § 84 a § 85 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání tří let a šesti měsíců za současného vyslovení dohledu nad obviněnou. Podle § 85 odst. 2 tr. zákoníku obviněné uložil povinnost, aby ve zkušební lhůtě podmíněného odsouzení s dohledem podle svých sil uhradila škodu, kterou trestným činem způsobila.

4. Odvolací soud obviněné rovněž uložil povinnost, aby podle § 228 odst. 1 tr. ř. zaplatila na náhradě škody poškozené Ing. L. K. částku 1 123 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % ročně od 10. 8. 2011 do 28. 6. 2012, ve výši 7,50 % od 29. 6. 2012 do 30. 9. 2012, ve výši 7,25 % od 1. 10. 2012 do 1. 11. 2012 a ve výši 7,05 % od 2. 11. 2012 do zaplacení, a dále částku ve výši 70 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % ročně od 16. 4. 2011 do 28. 6. 2012, ve výši 7,50 % od 29. 6. 2012 do 30. 9. 2012, ve výši 7,25 % od 1. 10. 2012 do 1. 11. 2012 a ve výši 7,05 % od 2. 11. 2012 do zaplacení. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázal poškozenou se zbytkem nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

II.
Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podali dovolání jednak obviněná V. P. prostřednictvím obhájce proti všem výrokům rozsudku odvolacího soudu, jednak nejvyšší státní zástupce v neprospěch obviněné proti výroku, jímž odvolací soud rozhodl o nároku poškozené Ing. L. K. na náhradu škody. Oba dovolatelelé tak učinili z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., obviněná navíc i na základě důvodu podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř.

6. Obviněná namítala nesprávné právní posouzení věci, protože napadený rozsudek neodpovídá tomu, že u zločinu zpronevěry podle § 206 odst. 1, odst. 4 písm. b), d) tr. zákoníku je na základě svěření nejprve pachatel oprávněným držitelem věci, avšak od určitého okamžiku se oprávněná držba změní v nezákonné přisvojení si cizí věci. Právě pro určení tohoto okamžiku je podstatný přesný popis skutku ve skutkové větě výroku o vině, aby rozsudek bylo možno považovat za odpovídající ustanovení § 120 odst. 3 tr. ř., podle kterého výrok mimo jiné musí obsahovat přesné uvedení času a způsobu spáchání trestného činu. Ze skutkového zjištění odvolacího soudu však podle obviněné není možné určit, v jakém okamžiku došlo ke změně svěřených peněžních prostředků na účtu v peněžní prostředky zpronevěřené, neboť nebyla ohledně těchto finančních prostředků uzavřena žádná smlouva o úschově. Obviněné byly na její účet zasílány peníze jakožto oběživo a staly se jejím majetkem, na účtu se mísily s jejími ostatními finančními prostředky, nelze proto říci, že když vybírala své finanční prostředky, disponovala i s těmi, které patřily poškozené. Podle obviněné ke zpronevěře nemohlo dojít v době, kdy vybírala peníze z účtů, protože v té době neměla povinnost vyplatit tyto prostředky poškozené, protože ji poškozená k platbě nevyzvala. Obviněná proto požadovala, aby jednotlivé výběry byly konkretizovány místem a časem výběru, což nejsou. Z těchto důvodů považovala výrok o vině ve skutkových zjištěních za nejasný a nepřezkoumatelný.

7. V dovolání obviněná brojila též proti nesprávnosti právní kvalifikace jako zločinu podle § 206 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, protože nevystupovala v pozici osoby se zvlášť uloženou povinností hájit zájmy poškozeného ve smyslu ustanovení § 16 zákona č. 85/1996 Sb., protože soudy tuto její povinnost shledaly jen na podkladě všeobecně formulované povinnosti advokáta vůči klientovi. Tímto způsobem dovodily její údajnou povinnost po připsání peněz na její podnikatelský nebo běžný účet aktivně jednat ve smyslu předání peněz poškozené bez toho, že by takový postup měla s poškozenou předem dojednaný, nebo že by ji poškozená k vyplacení peněz vyzvala. Podle obviněné soudy

opomněly, že se i na ni vztahuje čl. 2 odst. 4 Ústavy České republiky, že každý může činit to, co není zákonem zakázáno. Pokud soud tvrdí, že obviněná byla povinna prostředky, které přišly na její podnikatelský nebo běžný účet, předat bez výzvy poškozené, aniž měly takový postup dohodnutý, měl v rozsudku uvést konkrétní zákonné ustanovení, z něhož takovou povinnost dovozuje s tím, že § 16 odst. 1, 2 zákona č. 85/1996 Sb. takovým zákonným ustanovením není. Z tohoto ustanovení, obsahujícího pouze všeobecně formulované povinnosti advokáta, není možno extenzivním výkladem dovodit povinnost advokáta sám aktivně předat klientovi v nějaké lhůtě peníze, které byly připsány na jeho bankovní účet. Obviněná však tvrdila, že žádnou z uvedených povinností, které § 16 odst. 1, 2 zákona č. 85/1996 Sb. vymezuje, neporušila, a proto její čin nebylo možné kvalifikovat jako zločin zpronevěry podle § 206 odst. 1, odst. 4 písm. b), d) tr. zákoníku ani jako žádný jiný trestný čin.

8. V závěru svého dovolání obviněná s ohledem na výše uvedené navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 18. 5. 2016, sp. zn. 55 To 50/2016, a věc tomuto soudu vrátil k novému projednání a rozhodnutí.

9. Nejvyšší státní zastupitelství se prostřednictvím u něj působící státní zástupkyně v souladu s § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřilo k dovolání obviněné, které nepovažovalo za důvodné s tím, že ač byla obviněná oprávněna přijímat plnění pro poškozenou, finanční prostředky, které byly na její účet zasílány, měly pro obviněnou povahu věci cizí, neboť je na bankovní účet obdržela výlučně za účelem plynoucím z jí udělené plné moci. Nemohla s nimi nakládat jinak, než je poškozené vyplatit. Jestliže nebyla k vyplacení poškozenou vyzvána, pominula podmínku použitelnosti obecné právní úpravy obsažené v § 563 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb., že byla povinna vrátit poškozené takto svěřené peněžní prostředky v okamžiku, kdy byl naplněn účel, tj. vymožení celého finančního nároku poškozené a převedením vráceného soudního poplatku na její bankovní účet, a byla povinna ji o těchto skutečnostech informovat ve smyslu § 16 odst. 1 věty první zákona č. 85/1996 Sb. Pokud tak nepostupovala, spáchala zločin zpronevěry podle § 206 odst. 1, odst. 4 písm. b), d) tr. zákoníku. Podle státní zástupkyně rozsudek odvolacího soudu netrpí žádnou z vad, kterou obviněná namítala, když i okamžik, kdy došlo k přisvojení svěřených peněz, je v popisu skutkové věty transparentně vyjádřen. Závěrem při správnosti přezkoumávaného rozhodnutí navrhla, aby Nejvyšší soud dovolání obviněné V. P. odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné.

10. Nejvyšší státní zástupce dovolání proti rozsudku soudu druhého stupně podané v neprospěch obviněné zaměřil výhradně proti výroku o náhradě škody přiznané poškozené Ing. L. K., v zásadě však proti výpočtu, resp. výši přiznaných úroků z prodlení. V obsahu dovolání nejprve zdůraznil, že odvolací soud správně při stanovení úroků z prodlení napravil pochybení soudu prvního stupně ohledně doby prodlení ve vztahu k částce 1 123 000 Kč v souladu s dohodnutým účelem zplnomocnění obviněné, kterým bylo vymožení celé této částky jako pohledávky za společností G., a přisvědčil proto závěru odvolacího soudu, že z hlediska doby prodlení s plněním závazku je rozhodné datum 8. 8. 2011, kdy na podnikatelský účet obviněné byla společností G. uhrazena poslední vymožená splátka. Pokud obviněná následujícího dne celou takto postupně inkasovanou částku nevrátila, pak se ode dne 10. 8. 2011 nacházela v prodlení. Co se týče částky 70 000 Kč jako úhrady soudního poplatku ve věci vedené u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 20 C 1/2011, soud rozhodl dne 13. 4. 2011 o prominutí tohoto poplatku, o čemž obviněná poškozenou neinformovala, částku 70 000 Kč si ponechala a dne 15. 4. 2011 ji poškozené nevrátila, byla i ohledně ní od 16. 4. 2011 v prodlení. Dobu takto stanovenou odvolacím soudem dovolatel považoval rovněž za správně vymezenou.

11. Za nesprávné však nejvyšší státní zástupce u úroků z prodlení shledal způsob, jakým odvolací soud postupoval při aplikaci nařízení vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku a kterým se stanoví minimální výše nákladů spojených s uplatňováním pohledávky, ve znění nařízení vlády č. 163/2005 Sb. a č. 33/2010 Sb., tj. v období rozhodném s ohledem na dovozenou dobu prodlení s plněním obou peněžitých závazků

obviněné. Poukázal na znění § 1 tohoto nařízení vlády a dovodil, že jestliže k prodlení s plněním částky 70 000 Kč došlo dnem 16. 4. 2011 a k prodlení s plněním částky 1 123 000 Kč došlo dnem 10. 8. 2011, pak k poslednímu dni kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení (tj. ke dni 31. 12. 2010 a dále ke dni 30. 6. 2011), platila dvoutýdenní repo sazba, která podle tabulky vývoje úroků z prodlení stanovených Českou národní bankou byla ode dne 7. 5. 2010 do 28. 6. 2012 dána ve výši 0,75 %. V součtu jejího sedmiprocentního zvýšení pak v obou případech prodlení s plněním peněžité částky dosáhla zákonná výše úroku z prodlení hodnoty 7,75 %.

12. Z takové výše úroků z prodlení sice odvolací soud správně vycházel, chybně ji však použil na období od doby prodlení s plněním obou posuzovaných závazků do data 28. 6. 2012, do kterého platila Českou národní bankou stanovená dvoutýdenní repo sazba pro finanční operace na volném trhu ve výši 0,75. Naproti tomu pro navazující období od 29. 6. 2012 až do zaplacení zohlednil při výpočtu úroků z prodlení vývoj diskontních sazeb České národní banky podle příslušné tabulky. Přestože se řídil rozhodnou právní úpravou a vycházel ze správně zjištěné doby prodlení v obou případech, vadně si vyložil uvedené zákonné podmínky pro stanovení roční výše úroků z prodlení, která je odvislá od posledního kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení a odpovídá výši repo sazby, stanovené Českou národní bankou právě na toto období, zvýšené o příslušný procentní bod, vyplývající z rozhodného znění uvedeného předpisu. Odvolací soud tedy podle nejvyššího státního zástupce přehlédl, že procentní sazba úroků zůstává pro konkrétní případ započatého a trvajícího prodlení stejná, i když se později změnila sazba České národní banky.

13. Dovolatel vyjádřil názor, že se odvolací soud řídil výkladovým stanoviskem občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2006, sp. zn. Cpjn 202/2005 (uveřejněným pod č. 39/2006 Sb. rozh. obč.), které se však vztahuje na způsob výpočtu úroků z prodlení u částek, které se stanou splatnými teprve v budoucnu. Projednávanou věc považoval dovolatel za odlišnou, a proto v ní citované pravidlo nebylo možné použít.

14. Závěrem dovolání nejvyšší státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 18. 5. 2016, sp. zn. 55 To 50/2016, zrušil ve výroku o náhradě škody poškozené Ing. L. K., a podle § 265m odst. 2 tr. ř. ve spojení s § 265 tr. ř. sám ve věci rozhodl tak, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. obviněná Mgr. V. P. je povinna zaplatit na náhradě škody poškozené Ing. L. K. částku ve výši 1 123 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % ročně od 10. 8. 2011 do zaplacení a částku 70 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % ročně od 16. 4. 2011 do zaplacení, a dále aby podle § 229 odst. 2 tr. ř. tuto poškozenou se zbytkem jejího nároku na náhradu škody odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních.

15. V průběhu veřejného zasedání státní zástupce i obhájce obviněné setrvali na těchto svých písemných stanoviscích, aniž by je zásadně doplňovali.

III.

Přípustnost dovolání

16. Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve obě podaná dovolání přezkoumal z hledisek dodržení základních formálních podmínek a shledal, že přípustnost obou vychází z ustanovení § 265a odst. 1, 2 písm. a), h) tr. ř., oba dovolatelé jsou osobami oprávněnými, obviněná podle § 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř. a nejvyšší státní zástupce podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř., oba dovolání uplatnili v zákonné lhůtě a na místě, kde tak lze učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.). Při splnění těchto kritérií posuzoval, zda důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., na němž jsou založena obě dovolání, a

dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř., o který dovolání opřela obviněná, korespondují s podmínkami pro ně zákonem vymezenými, protože věcnému přezkoumání je možné podrobit napadená rozhodnutí jen na podkladě dovolání, které je relevantním způsobem opřeno o některý ze zákonem taxativně stanovených důvodů.

17. Dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je možné podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. V mezích tohoto dovolacího důvodu lze vytýkat výlučně vady právní, které vyplývají buď z nesprávného právního posouzení skutku, anebo z jiného nesprávného hmotněprávního posouzení, tedy že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoli o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2006, sp. zn. 5 Tdo 708/2006).

18. Tento dovolací důvod slouží zásadně k nápravě právních vad, které vyplývají buď z nesprávného právního posouzení skutku, anebo z jiného nesprávného hmotněprávního posouzení. Uvedená zásada je spojena s požadavkem na to, aby označený důvod byl skutečně obsahově tvrzen a odůvodněn konkrétními vadami, které jsou dovolatelem spatřovány v právním posouzení skutku, jenž je vymezen v napadeném rozhodnutí, a teprve v návaznosti na takové tvrzené a odůvodněné hmotněprávní pochybení lze vytýkat i nesprávná skutková zjištění. Pro naplnění uvedeného dovolacího důvodu nepostačuje pouhý formální poukaz na příslušné ustanovení obsahující některý z dovolacích důvodů, aniž by byly řádně vymezeny hmotněprávní vady v napadených rozhodnutích spatřované (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 9. 2004, sp. zn. II. ÚS 279/03).

19. Podkladem pro posouzení správnosti právních otázek ve smyslu uvedeného dovolacího důvodu je skutkový stav zjištěný soudy prvního, příp. druhého stupně (srov. přiměřeně usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 4. 2003, sp. zn. I. ÚS 412/02, ze dne 24. 4. 2003, sp. zn. III. ÚS 732/02, ze dne 9. 12. 2003, sp. zn. II. ÚS 760/02, ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. III. ÚS 282/03, dne 15. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 449/03, aj.). Důvodem dovolání ve smyslu tohoto ustanovení nemůže být samotné nesprávné skutkové zjištění, a to přesto, že právní posouzení (kvalifikace) skutku i jiné hmotněprávní posouzení vždy navazují na skutková zjištění vyjádřená především ve skutkové větě výroku o vině napadeného rozsudku a blíže rozvedená v jeho odůvodnění. Tato zásada je však limitována případy, kdy dovolatel namítá porušení práva na spravedlivý proces v oblasti dokazování, neboť v takovém případě je na základě čl. 4, 90 a 95 Ústavy České republiky vždy povinností Nejvyššího soudu řádně zvážit a rozhodnout, zda dovolatelem uváděný důvod je či není dovolacím důvodem (srov. stanovisko Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14, uveřejněné pod č. 40/2014 Sb.).

20. Námitky proti výroku o náhradě škody lze podřadit pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., avšak dovolatel by musel namítat nesprávné hmotněprávní posouzení, tj. porušení hmotného práva, jímž se řídí režim náhrady škody, jako například porušení ustanovení upravujících odpovědnost za způsobenou škodu, rozsah náhrady apod. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 6. 2004, sp. zn. 7 Tdo 587/2004, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 12. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1364/2006).

21. Důvod podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. slouží k nápravě vad v případě, že v rozhodnutí některý výrok chybí nebo je neúplný. O tento důvod se jedná, když určitý výrok nebyl vůbec učiněn, a tak v napadeném rozhodnutí chybí a činí jeho výrokovou část neúplnou, což znamená, že výrok v napadeném rozhodnutí není obsažen, přestože jej soud měl podle zákona nebo podle návrhu některé ze stran pojmout do výrokové části rozhodnutí (typicky např. neexistence výroku o tom, jak bylo rozhodnuto o některém z více souběžně podaných opravných prostředků, o nichž rozhodoval soud druhého stupně v rozhodnutí napadeném dovoláním). Druhou alternativou je, že určitý výrok sice byl v napadeném rozhodnutí učiněn, ale není úplný. Neúplným je takový výrok napadeného rozhodnutí, který neobsahuje některou podstatnou náležitost stanovenou zákonem, např. je-li v případě výroku o

vině uvedena právní kvalifikace skutku jenom zákonným pojmenováním trestného činu včetně příslušného zákonného ustanovení, ale není citována tzv. právní věta vyjadřující zákonné znaky trestného činu (srov. ŠÁMAL, P. a kol.: Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck 2013, s. 3174, 3175).

IV.
Důvodnost dovolání

K dovolání obviněné Mgr. V. P.

22. Nejvyšší soud se nejprve zevrubně vypořádal se všemi námitkami obviněné uplatněnými v jí podaném dovolání. Shledal, že dovolací námitky obviněné zčásti stojí mimo označený, ale i jakýkoli jiný dovolací důvod, zčásti jsou neopodstatněné. Své závěry mohl učinit jen na základě obsahu spisu a napadených rozhodnutí, z nichž je zřejmé, že se soudy se všemi pro spravedlivé rozhodnutí významnými skutečnostmi v potřebné míře vypořádaly. Dovolání obviněné jako celek odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné.

K dovolání nejvyššího státního zástupce

23. Nejvyšší státní zástupce dovolání proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 18. 5. 2016, sp. zn. 55 To 50/2016, podal v neprospěch obviněné z důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. pouze proti výroku o náhradě škody proto, že podle něj odvolací soud, který napravil vadu rozsudku soudu prvního stupně ohledně doby, od níž se počítá prodlení s plněním peněžitých závazků jak u částky 1 123 000 Kč, tak i u částky 70 000 Kč, pochybil při stanovení výše úroku z prodlení ve způsobu, jakým aplikoval na přiznání výše úroku nařízení vlády č. 142/1994 Sb.

24. Z podnětu takto podaného dovolání Nejvyšší soud podle § 265i odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost toho výroku rozhodnutí, proti němuž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů, uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející. K vadám výroků, které nebyly dovoláním napadeny, Nejvyšší soud přihlížel, jen pokud by mohly mít vliv na správnost výroků, proti nimž bylo toto dovolání podáno. Konkrétně Nejvyšší soud přezkoumal výrok o náhradě škody, resp. jeho část, a to ohledně výroku o přiznání úroku z prodlení. Tento postup považoval za správný, protože vycházel z toho, že výrok o úrocích z prodlení je samostatným a oddělitelným výrokem, neboť z povahy úroku z prodlení, který je ve smyslu § 121 odst. 3 obč. zák. příslušenstvím pohledávky jako věci hlavní, je samostatnou věcí, lze jej i v rámci trestního řízení poškozeným požadovat k úhradě v adhezním řízení podle § 43 odst. 3 tr. ř. odděleně od uplatněného nároku na náhradu škody, a to i později (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 3. 10. 1985, sp. zn. 11 To 72/85, uveřejněný pod č. 50/1986 Sb. rozh. tr., a LÁTAL, J. Poškozený trestním řízení a rozhodování o náhradě škody v adhezním řízení. Příručky ministerstva spravedlnosti České republiky, svazek 54, SEVT, Praha 1994, s. 200 až 205). Přezkoumával proto ve výroku o náhradě škody toliko správnost přiznané výše úroků z prodlení, proti nimž bylo dovolání nejvyššího státního zástupce soustředěno.

25. Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozsudkem ze dne 18. 5. 2016, sp. zn. 55 To 50/2016, rozhodl o náhradě škody tak, že obviněné uložil podle § 228 odst. 1 tr. ř. kromě povinnosti zaplatit na náhradě škody poškozené Ing. L. K. částku 1 123 000 Kč též povinnost, aby tak učinila s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % ročně od 10. 8. 2011 do 28. 6. 2012, ve výši 7,50 % od 29. 6. 2012 do 30. 9. 2012, ve výši 7,25 % od 1. 10. 2012 do 1. 11. 2012 a ve výši 7,05 % od 2. 11. 2012 do zaplacení, a kromě zaplacení částky ve výši 70 000 Kč, aby tak učinila s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % ročně od 16. 4. 2011 do 28. 6. 2012, ve výši 7,50 % od 29. 6. 2012 do 30. 9. 2012, ve výši 7,25 % od 1. 10. 2012 do 1. 11. 2012 a ve výši 7,05 % od 2. 11. 2012 do zaplacení. Podle § 229 odst.

2 tr. ř. odkázal poškozenou se zbytkem nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Důvody uvedeného způsobu výše přiznaných úroků z prodlení vysvětlil na straně 10 svého rozsudku, kde uvedl: „Od účinnosti vládního nařízení č. 142/1994 Sb., ve znění dalších právních předpisů, a to č. 33/2010 Sb., byla na období od 1. 7. 2010 do 30. 6. 2013 provedena úprava, že výše úroků z prodlení odpovídá roční výši repo sazby stanovené Českou národní bankou (dále „ČNB“) pro poslední den kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž dochází k prodlení zvýšené o 7 % bodů, a pod č. 180/2013 Sb., že od 1. 7. 2013 doposud je toto zvýšení o osm procentních bodů. Výše úroků je tedy stanovena právním předpisem. Poškozený požádal i o úroky z prodlení, kdy na základě upřesnění, od kdy je obžalovaná v prodlení s placením jednak zbývající dlužné částky 1 123 000 Kč a jednak 70 000 Kč, bylo nutno upravit též výrok o náhradě škody i s přihlédnutím k tomu, že sice v období od 7. 5. 2010 do 28. 6. 2012 byla stanovena dvoutýdenní repo sazba ČNB ve výši 0,75 %, kdy k tomu se připočítává sedm procentních bodů, tedy celkem by skutečně byl úrok z prodlení ve výši 7,75 % ročně, jak požadoval poškozený. Ten jej však v této výši požaduje až do zaplacení, přestože se změnila výše dvoutýdenní repo sazby v období od 29. 6. 2012 do 30. 9. 2012 na 0,50 %, v období od 1. 10. do 1. 11. 2012 na 0,25 % a od 2. 11. 2012 doposud na 0,05 %. Je tedy nižší, než požaduje poškozený, což je nutno hodnotit, že požaduje více, než připouští jmenovaný právní předpis, a že je to tedy v neprospěch odvolatelky. Současně nemůže odvolací soud poškozenému přiznat více, než sám požadoval v tomto připojeném řízení.“

26. Nejvyšší soud se s tímto způsobem výpočtu úroku neztotožnil, neboť v souladu s podaným dovoláním nejvyššího státního zástupce shledal, že odvolací soud pochybil, jestliže počínaje datem 29. 6. 2012 snížil výši úroků a přiznal ji od tohoto data nikoliv ve výši 7,75 %, ale ve výši 7,50 % do 30. 9. 2012, ve výši 7,25 % od 1. 10. 2012 do 1. 11. 2012 a ve výši 7,05 % od 2. 11. 2012 do zaplacení. Tento způsob výpočtu je v rozporu se zněním nařízení vlády č. 33/2010 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 142/1994 Sb., jímž se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku, ve znění nařízení vlády č. 163/2005 Sb. (dále „nařízení vlády č. 33/2010 Sb.“), jakož s judikaturou aplikaci tohoto ustanovení vykládající.

27. Nařízení vlády č. 33/2010 Sb. v čl. I stanovilo: „V nařízení vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku, ve znění nařízení vlády č. 163/2005 Sb., § 1 zní: Výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro poslední den kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o sedm procentních bodů“. Podle čl. II téhož nařízení vlády „Výše úroku z prodlení, k němuž došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto nařízení, se řídí dosavadními právními předpisy“. Podle čl. III toto nařízení vlády nabylo účinnosti dnem 1. 7. 2010.

28. Na označené nařízení vlády navazovalo nařízení vlády č. 180/2013 Sb., jímž se mění nařízení vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů. Tím se podle čl. I nařízení vlády č. 142/1994 Sb., ve znění nařízení vlády č. 163/2005 Sb. a nařízení vlády č. 33/2010 Sb. změnilo mimo jiné v § 1 tak, že stanovená výše úroku z prodlení do té doby odpovídající ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro poslední den kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení, se zvyšovala nikoliv o sedm procentních bodů, jak tomu bylo doposud (mimo jiné i v nařízení vlády č. 33/2010 Sb.), ale o osm procentních bodů. V čl. II (přechodných ustanoveních) však stanovilo, že „výše úroku z prodlení, k němuž došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto nařízení, se řídí dosavadními právními předpisy“. Toto nařízení vlády nabylo účinnosti 1. 7. 2013. Z uvedeného je tedy zřejmé, že výše úroku, která byla určena podle nařízení vlády č. 33/2010 Sb., se neměnila ani poté, co nabylo účinnosti nařízení vlády č. 180/2013 Sb., a výše úroku platila podle toho, jak byla stanovena dřívějšími předpisy.

29. Z těchto důvodů, uváží-li se v projednávané věci doba prodlení obviněné, jak ji odvolací soud v přezkoumávaném rozhodnutí stanovil a která je i podle nejvyššího státního zástupce správně určená

(jak v dovolání výslovně uvedl, a proto Nejvyšší soud tuto okolnost nepřezkoumával), je zřejmé, že prodlení započalo jednak dne 10. 8. 2011 a jednak 16. 4. 2011. Protože pro výši úroku z prodlení je rozhodující to znění nařízení vlády, které bylo účinné v době, kdy nastalo prodlení dlužníka, je nutno se řídit nařízením vlády č. 33/2010 Sb. Z tohoto nařízení vlády bylo nutné vycházet nejen pro stanovení této výše v době jeho počátku, ale ve smyslu čl. II nařízení vlády č. 180/2013 Sb. i pro celou dobu, po niž obviněná byla od uvedeného okamžiku v prodlení, tedy po celou dobu, po niž trvalo až do doby zaplacení škody. Na výši úroku proto neměly vliv změny, které případně v průběhu prodlení na základě pozdějších právních předpisů nastaly. Výše úroku byla stále stejná bez ohledu na to, zda pozdějšími právními předpisy (právě např. nařízením vlády č. 180/2013 Sb.) došlo ke změně výše úroků z prodlení. Pro úplnost Nejvyšší soud dodává, že totéž obdobně platí pro výši úroku z prodlení podle § 1970 o. z. (občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., ve znění zákona č. 460/2016), řídí-li se tato výše nařízením vlády č. 351/2013 Sb.

30. Tento názor Nejvyššího soudu koresponduje i s právním názorem vysloveným Ústavním soudem v usnesení ze dne 30. 1. 2014, sp. zn. III. ÚS 3736/13, kde k obdobné otázce, avšak v rámci srovnání nařízení vlády č. 142/1994 Sb. a č. 33/2010 Sb., v nichž šlo o podobný vztah se zřetelem k dikci přechodných ustanovení u nařízení vlády č. 33/2010 Sb., v němž Ústavní soud poukázal „především na čl. II nařízení vlády č. 33/2010 Sb., dle něhož se výše úroků z prodlení, k němuž došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto nařízení (tj. před 1. 7. 2010), řídí dosavadními právními předpisy. Vzhledem ke skutečnosti, že k prodlení vedlejšího účastníka došlo již dne 4. 5. 2010, tak výše úroků z prodlení měla být soudem stanovena podle nařízení vlády č. 142/1994 Sb., ve znění nařízení vlády č. 163/2005 Sb., nikoli tedy ve znění nařízení vlády č. 33/2010 Sb., na nějž bylo ze strany soudu prvního stupně nesprávně poukazováno“. Jak bylo výše uvedeno, o srovnatelnou situaci jde i v přezkoumávané věci, byť s odkazem na pozdější znění uvedeného nařízení vlády, protože zde Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci nesprávně aplikoval na část doby, po niž byla obviněná v prodlení, právní úpravu o stanovení výše úroků pozdější, a to s ohledem na změny výše dvoutýdenní repo sazby stanovené Českou národní bankou, provedenou až v roce 2012 v obdobích od 29. 6. 2012 do 30. 9. 2012 na 0,50 % a za období od 1. 10. 2012 do 1. 11. 2012 na 0,25 % a od 2. 11. 2012 na 0,05 %. Pro výši úroku z prodlení byla dvoutýdenní repo sazba ve smyslu citovaného nařízení vlády č. 33/2010 Sb., tj. na dobu, po niž obviněná byla v prodlení od 10. 8. 2011 a 16. 4. 2011, stanovena na období od 7. 5. 2010 do 29. 6. 2012 ve výši 0,75 %. Proto bylo ve smyslu citovaných přechodných ustanovení nařízení vlády potřeba vycházet na celou dobu, po niž byla a je obviněná v prodlení, pouze z této výše repo sazby.

31. Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud shledal námitky nejvyššího státního zástupce uplatněné proti části výroku o náhradě škody dotýkající se výše přiznaného úroku z prodlení důvodnými, a protože, jak je výše uvedeno, jde o oddělitelný výrok, rozhodl tak, že výrokem II. z podnětu dovolání nejvyššího státního zástupce podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. za podmínky § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 18. 5. 2016, sp. zn. 55 To 50/2016, ve výroku o úrocích z prodlení a ve výroku, jímž byla poškozená odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních, a současně podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil všechna další rozhodnutí na zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265m odst. 1 tr. ř. znovu rozhodl tak, že obviněné Mgr. V. P. podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložil povinnost zaplatit poškozené Ing. L. K. úrok z prodlení ve výši 7,75 % ročně z částky 1 123 000 Kč od 10. 8. 2011 do zaplacení a úrok z prodlení ve výši 7,75 % ročně z částky 70 000 Kč od 16. 4. 2011 do zaplacení. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. poškozenou se zbytkem jejího nároku na náhradu škody odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních.

32. Nejvyšší soud toto rozhodnutí učinil i na základě písemného vyjádření zmocněnce poškozené, s jehož obsahem byly seznámeny strany ve veřejném zasedání, z jehož obsahu vyplynulo, že do doby konání veřejného zasedání obviněná poškozené žádné další částky oproti stavu v době konání řízení

před soudem prvního stupně neuhradila.

33. Nejvyšší soud zrušil pouze část přezkoumávaného rozsudku odvolacího soudu, a to ve výroku o náhradě škody, která se týkala určení výše úroku, a odkázání poškozené s nárokem na náhradu škody, kdežto výrok, jímž odvolací soud stanovil obviněné povinnost zaplatit podle § 228 odst. 1 tr. ř. částku 1 123 000 Kč a částku 70 000 Kč, ponechal nedotčeným. Jednak proto, že proti němu dovolání nejvyššího státního zástupce nesměřovalo, a zásadně i proto, že tento výrok je správným a koresponduje s právní úpravou určující povinnost obviněné způsobenou škodu, která vyplývá z výroku o vině, poškozené zaplatit, a tento výrok odpovídá i požadavkům poškozené, která své nároky na náhradu škody i na úroky z prodlení včas a řádně ve smyslu § 43 odst. 3 tr. ř. uplatnila. Požadovala je však s ohledem na jinou dobu, která byla určena odvolacím soudem, a tudíž nebyl její nárok vyčerpán celý. Proto v této části byla s jeho zbytkem odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních (§ 229 odst. 2 tr. ř.), což je výrok, který Nejvyšší soud nově vydaným rozhodnutím o úrocích rovněž, s ohledem na způsob, jak o úrocích rozhodl, učinil.